

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Světová obchodní organizace - TRIPS

Řešení sporů ve WTO

Osnova přednášky

1. Opakování z minula
2. Obchodní aspekty práv duševního vlastnictví – soukromoprávní pohled
3. Obchodní aspekty práv duševního vlastnictví – veřejnoprávní pohled
 1. TRIPS
 2. vazby smluv chránících duševní vlastnictví a TRIPS
4. Řešení sporů ve WTO

Globální rámec mezinárodního obchodu

- Nutné si uvědomit charakter MPV (mezinárodního ekonomického práva) – státy mají rovné postavení – řešení možné jen dohodami
- prostředek regulace - mez. smlouva

Struktura dohod WTO

- Rámcová (zastřešující) dohoda – Dohoda o zřízení WTO
- Obchod se zbožím - GATT
- Obchod se službami - GATS
- Obchod s právy duševního vlastnictví - TRIPS
- Řešení sporů – Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů

Struktura dohod WTO

- Cíle zvyšování životní úrovně, zaměstnanosti a příjmů atd.
- úkoly WTO:
 - liberalizace mezinárodního obchodu
 - sledování dodržování pravidel MO
 - organizace obchodních jednání
 - urovnávání sporů mezi státy
 - spolupráce s ostatními mezinárodními organizacemi
- principy WTO:
 - odstranění diskriminace
 - volnější obchodování bez bariér
 - předvídatelnost systému bariér
 - příznivější režim pro rozvojové státy

GATT - připomenutí

- Úkol - liberalizace mezinárodního obchodu **zbožím**
- Základní výstavbové principy – uskutečňovány prostřednictvím doložek
 - nejvyšších výhod
 - národního zacházení
- regulace:
 - výjimky z principu (zóny volného obchodu a celní unie, antidumping, rozvojové státy, bezp.)
 - tarifkace a omezování tarifních sazeb,
 - zákaz kvantitativních restrikcí

GATS - připomenutí

- cíl - liberalizace mezinárodního obchodu **službami**
- pokrývá všechny služby
- 4 mody poskytování služeb: Obchod službami tak je definován jako dodávka služeb:
 1. z území jednoho smluvního státu GATS (dále jen „člen“) na území kteréhokoli jiného člena = *přeshraniční dodávka*
 2. na území jednoho člena spotřebiteli služby kteréhokoli jiného člena = *spotřeba v zahraničí*
 3. dodavatelem služby jednoho člena prostřednictvím komerční přítomnosti na území kteréhokoli jiného člena = *komerční přítomnost*
 4. dodavatelem služby jednoho člena prostřednictvím přítomnosti fyzických osob člena na území kteréhokoli jiného člena = *přítomnost fyzické osoby*

EU a WTO?

- ano, ale...!
- členem WTO:
 - EU (důsledek výlučnosti SOP)
 - členské státy EU také
 - Stanovisko ESD č. 1/94
- rozhodování na půdě WTO
 - oblast výlučných pravomocí – EU namísto čl. států

Závaznost dohod

- Členové WTO jsou povinni přijmout
 - Dohodu o zřízení WTO a její Přílohy
 - Příloha 1A – GATT + přílohy + speciální dohody
 - Příloha 1B – GATS
 - Příloha 1C – TRIPS
 - Příloha 2 – Ujednání o řešení sporů

Vztahy mezi dohodami

- Vztah mezi Dohodou o WTO a Přílohami
 - Článek II Dohody - Přílohy jsou nedílnou součástí Dohody
 - Článek XVI – v případě rozporu má přednost Dohoda

Vztah mezi dohodami

- Vztah mezi GATT, GATS a TRIPS
 - Není výslovně řešeno
 - Vztah koexistence

TRIPS

- *„The TRIPS Agreement, which came into effect on 1 January 1995, is to date the most comprehensive multilateral agreement on intellectual property.“*
 - 1. mnohostranná MS v oblasti PDV ratifikována členskými státy EU a ES/EU
- *Ochrana a dodržování práv k duševnímu vlastnictví by měly přispět k podpoře technických inovací a k převodu a rozšiřování technologie, ke vzájemným výhodám výrobců a uživatelů technických znalostí způsobem, přispívajícím k sociálnímu a ekonomickému blahobytu a k rovnováze práv a povinností.*

TRIPS

- Obchod s nehmotnými statky (nárůst po 2. světové válce)
- Regulace mezinárodními smlouvami – různé aspekty samotných práv, ne obchod
- Uruguayské kolo
- Důvod regulace obchodu
 - Nárůst obchodu, překážky (jako u zboží a služeb)
 - Obchod s padělkami, pirátství
- Nabytí účinnosti dne 1. ledna 1995

TRIPS

- Rada pro obchodní aspekty práv k duševnímu vlastnictví
 - *Rada pro TRIPS bude sledovat působení této Dohody a zvláště plnění z ní vyplývajících závazků Členy a poskytne jim možnost konzultovat otázky obchodních aspektů práv k duševnímu vlastnictví. Bude vykonávat ty další pravomoci, kterými jí Členové pověří a bude zejména poskytovat pomoc, o níž ji požádají v souvislosti s řízením při řešení sporů. Při výkonu svých funkcí může Rada pro TRIPS konzultovat jakékoli zdroje a vyžadovat od nich informace, které uzná za vhodné. Po konzultaci s WIPO bude Rada v průběhu jednoho roku od svého prvního zasedání usilovat o vytvoření příslušných ujednání o spolupráci s orgány této organizace.*

TRIPS

- Výslovně zmiňuje úmluvy a jejich další akty
 - Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví (1967)
 - Bernská úmluva na ochranu děl literárních a uměleckých
 - Římská úmluva o ochraně výkonných umělců. Výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací
 - Smlouva o duševním vlastnictví v oboru integrovaných obvodů

1. Obecná ustanovení a základní zásady

- Pojem právo duševního vlastnictví
 - Autorské právo
 - Ochranná známka
 - Označení původu
 - Průmyslové vzory
 - Patenty
 - Topografie a integrované obvody
 - Ochrana nezveřejněných informací

TRIPS - cíle

- a) použitelnosti základních zásad GATT 1994 a příslušných mezinárodních dohod nebo konvencí o duševním vlastnictví;
- b) zajištění přiměřených norem a zásad, vztahujících se na dostupnost, rozsah a užití práv k duševnímu vlastnictví souvisejících s obchodem;
- c) zajištění účinných a vhodných prostředků pro uplatňování práv k duševnímu vlastnictví, souvisejících s obchodem, s přihlédnutím k rozdílům v národních právních řádech;
- d) zajištění účinných a urychlených postupů pro mnohostranná předcházení a řešení sporů mezi vládami; a
- e) přechodných opatření, usilujících o plnou účast na výsledcích jednání

TRIPS a WIPO

- V porovnání s mezinárodními smlouvami, které spravuje WIPO, má Dohoda TRIPS z hlediska počtu členů širší pokrytí - zejména o rozvojové země, které nejsou členy těchto mezinárodních smluv
- Na druhé straně nezahrnuje některé významné země, které nejsou členy Dohody o WTO, které jsou naopak členy smluv WIPO.

TRIPS - obsah

1. Obecná ustanovení a základní zásady
2. Pravidla týkající se dostupnosti, rozsahu a využití práv k duševnímu vlastnictví (PDV)
3. Prostředky k dodržování PDV
4. Získání a udržování PDV a s tím souvisejících řízení *inter partes*
5. Předcházení a řešení sporů
6. Přejícní ustanovení

1. Obecná ustanovení a základní zásady

■ Článek 1

- TRIPS – minimální standard
- Státy jsou povinny zajistit provádění TRIPS (volba metody je na státu)
- Státy mohou (nemusí) zakotvit vyšší stupeň ochrany, metoda uplatňování je na státech
- Státy jsou povinny zajistit zacházení podle TRIPS občanům jiného smluvního (členského) státu (fyzické a právnické osoby – kritéria podle MS o duševním vlastnictví)

1. Obecná ustanovení a základní zásady

1. Národní režim (článek 4)
 - Vztah k dalším MS (Pařížská, Bernská...)
2. Režim nejvyšších výhod (článek 3)
 - „novinka“
3. Ochrana PDV by měla přispívat k technické inovaci a transferu technologií
4. Zásada nediskriminace (na rozdíl od zboží aplikována na FO i PO)

1. Obecná ustanovení a základní zásady

■ Článek 3 – národní režim

- *Každý Člen poskytne občanům ostatních Členů **zacházení neméně příznivé, než jaké poskytuje svým vlastním občanům**, týkající se ochrany duševního vlastnictví s výjimkami již poskytnutými v Pařížské úmluvě (1967), Bernské úmluvě (1971), Římské úmluvě a Smlouvě o duševním vlastnictví v oboru integrovaných obvodů. Pokud jde o výkonné umělce, výrobce zvukových záznamů a rozhlasové organizace, vztahuje se tato povinnost pouze k právům, poskytnutým podle této Dohody. Kterýkoli Člen, který využije možností, poskytnutých v článku 6 Bernské úmluvy (1971) nebo v odstavci 1 b) článku 16 Římské úmluvy, učiní oznámení podle těchto ustanovení Radě pro TRIPS.*

- Klíčový režim pro jiné MS (Pařížská úmluva, Bernská úmluva apod.)

1. Obecná ustanovení a základní zásady

- Článek 4 – režim nejvyšších výhod
 - *Pokud jde o ochranu duševního vlastnictví, bude jakákoli výhoda, přednost, výsada nebo osvobození přiznaná Členem občanům kterékoli jiné země, přiznána ihned a bezpodmínečně občanům všech ostatních Členů.*
- Výjimky
 - Smlouvy o právní pomoci
 - Vyplývající z Bernské nebo Římské úmluvy nebo jiných dohod, které vstoupily v platnost před vstupem Dohody o WTO v platnost

2. Pravidla týkající se dostupnosti, rozsahu a užití PDV = standard ochrany

- Rozděleno dle jednotlivých práv
- Základ: existující mezinárodní smlouvy
 - Vztah k jiným MS
 - Není obsažena samotná definice konkrétního PDV
 - Právo k pronajímání, licence
 - Doba ochrany (50 let autor a zvuk. záznam, 7 let první zápis ochranné známky, 10 let prům. vzory, 20 let patenty, 10 let topografie)
 - Omezení a výjimky
 - Povinnost využívání

2. Standard ochrany

- Úprava soutěžních praktik ve smluvních licencích (článek 40 a násl.)
 - Mohou narušovat soutěžní prostředí a obchod, být překážkou převodu a rozšiřování technologií
 - Státy mohou za určitých podmínek přijmout opatření k zabránění těchto praktik (např. výlučné podmínky zpětného převodu, vynucené souhrnné licence, podmínky zabraňující vznesení námitek apod.) – výjimka z pravidel WTO
 - Možnost konzultací mezi státy - Člen, kterému byla podána žádost, ji hluboce a s porozuměním přezkoumá a zajistí odpovídající možnosti pro konzultace s požadujícím Členem a bude spolupracovat poskytováním veřejně dostupných nedůvěrných informací

3. Prostředky k dodržování práv k DV

- První „komplexní“ úprava, zařazeno na nátlak zemí – vývozců know-how, zejména směrem k rozvojovým státům
- Povinnost států zajistit řízení na ochranu těch, jejichž práva byla porušena
 - *Řízení, týkající se dodržování práv k duševnímu vlastnictví, budou spravedlivá a nestranná. Nebudou nadměrně složitá nebo nákladná, nebo nebudou obsahovat nerozumné lhůty, ani nebudou mít za následek bezdůvodná zdržení.*
- Bez ohledu na to, odkud osoba pochází
- Procesní požadavky dopadají na občanské, správní a trestní řízení

3. Prostředky k dodržování práv k DV

- Občanskoprávní a správní řízení – čl. 42 a násl.
 - Spravedlnost a nestrannost, právní zastoupení, možnost navrhnout důkazy....pokud strana odmítne poskytnout, možnost právní pomoci ze strany státu
 - Soudní zákaz - zabránit propuštění dováženého zboží, které zahrnuje porušení práv k duševnímu vlastnictví, do obchodní sítě v jejich pravomoci ihned po proclení takového zboží
 - Odstrašující prostředky – zboží bez náhrady odstraněno z oběhu
 - Náhrada škody - kterou majitel práva utrpěl v důsledku porušení svých práv k duševnímu vlastnictví porušitelem, jenž vědomě nebo s dostatečnými důvody měl vědět, že se dopustil porušení
 - Možnost států podat žádost, aby celní orgány přerušily řízení o propuštění zboží do volného oběhu

3. Prostředky k dodržování práv k DV

- Trestní řízení – čl. 61
 - *Členové zajistí, aby přinejmenším v případech úmyslného padělání ochranné známky nebo porušení autorského práva v komerčním měřítku bylo zavedeno trestní řízení a tresty. Nápravná opatření budou zahrnovat trest odnětí svobody a/nebo peněžité pokuty dostatečně vysoké, aby působily jako odstrašující prostředek, odpovídající úrovni trestů za trestné činy, odpovídající závažnosti. Ve vhodných případech budou možná nápravná opatření zahrnovat rovněž zabavení, konfiskaci a zničení porušujícího zboží a jakéhokoliv materiálu a nástrojů, využívaných převážně k páchání trestného činu. Členové mohou zajistit, aby bylo zavedeno trestní řízení a tresty i v jiných případech porušení práv k duševnímu vlastnictví, zvláště těch, které jsou spáchány úmyslně a v komerčním měřítku.*

3. Prostředky k dodržování práv k DV

- V ČR – Hlava VI, díl 4, § 268 a násl. TZ – trestné činy proti průmyslovým právům a proti autorskému právu
 - Porušení práv k ochranné známce a jiným označením
 - Porušení chráněných průmyslových práv
 - Porušení autorského práva a práv souvisejících
 - Padělání a napodobení díla výtvarného umění

4. Získání a udržování PDV a s tím související řízení *inter partes*

- Dodržování rozumných řízení a formalit
 - *V případech, kdy je získání práva k duševnímu vlastnictví podmíněno právem, které je uděleno nebo zapsáno, Členové zajistí, aby řízení, týkající se udělování nebo zápisu, pokud jsou splněny základní podmínky pro získání práva, umožnilo udělení nebo zápis práva v přiměřené lhůtě, aby se předešlo bezdůvodnému zkrácení doby ochrany.*

5. Předcházení a řešení sporů

- Transparentnost – obecně závazné právní předpisy a konečná soudní a správní rozhodnutí nutno zveřejnit
- Rada pro TRIPS – přezkoumávání působení této dohody
- Informační povinnost států k dvoustranným dohodám
- *Ustanovení článků XXII a XXIII GATT 1994, jak jsou propracována a uplatňována Ujednáním o pravidlech a řízení při řešení sporů, se budou uplatňovat na konzultace a řešení sporů podle této Dohody, pokud není v této Dohodě výslovně stanoveno jinak.*

6. Přejchodná ustanovení

- Nejméně rozvinuté členské země
 - *Rozvinuté členské země budou povzbuzovat podniky a instituce na svých územích s cílem podněcovat a podporovat převod technologie do nejméně rozvinutých členských zemí a tak jim pomáhat vybudovat zdravou a životaschopnou technickou základnu.*

Postavení rozvojových států

- Před TRIPS – zpravidla neexistovala účinná legislativa a zájem PDV chránit
 - Metoda cukru a biče
 - V průběhu Uruguayského kola nabídnuty rozsáhlé kompenzace jako motivace připojení k TRIPS – zejména autorské právo a ochranné známky (vývozců z Asie a Latinské Ameriky)
 - Zajištění lepšího přístupu k zahraničním technologiím
 - Jednostranné sankce ze strany USA a EU

Dodatek k TRIPS

- Dne 23. ledna 2017 vstoupil v platnost po ratifikaci 2/3 členů WTO historicky první dodatek k TRIPS
 - ochrana veřejného zdraví
 - výsledek mnohaletých diskuzí mezi členy WTO
 - cíl zlepšit dostupnost léků v rozvojových a nejméně rozvinutých zemích (AIDS, tuberkulóza, malárie apod.)
 - včleněn jako odstavec 31bis, vychází z čl. 6 Deklarace o veřejném zdraví z Dohá (2001)
 - rozšiřuje využití nucených licencí na dovoz generických léčiv do zemí s nedostatečnou výrobní kapacitou (dosud bylo možné vydávat nucené licence pouze pro domácí trh), výrobu a následný vývoz léčiv

Trendy týkající se TRIPS

- Veřejné zdraví
 - 2001 Doha Declaration on TRIPS and Public Health
- Zeměpisná označení, biodiverzita, traditional knowledge
 - Doha Development Agenda
 - Článek 27.3b) – patentovatelnost rostliny nebo zvířat
 - UN Convention on Biological Diversity
 - Vyloučit „inappropriate patenting“, biopirátství (zneužívání „domorodců“ v rozvojových zemích a nepovolené přebírání jejich tradičních znalostí, které si pak nechají patentovat
- Klimatické změny
- Transfer technologií
- Nejméně rozvinuté země

Další MS v oblasti PDV

- Přehled ostatních mezinárodních dohod v oblasti práva duševního vlastnictví
 - Ministerstvo průmyslu a obchodu
 - <https://www.mpo.cz/dokument6205.html>

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Řešení sporů ve WTO

Řešení sporů

- Spory mezi členskými státy:
 - Práva a povinnosti dle Dohody o zřízení WTO
 - Spory vzniklé z porušení dohod – GATT (+ specializované dohody), GATS, TRIPS
- Čtvrtý pilíř WTO

Řešení sporů – význam (čl. 2 Ujednání)

- Klíčový element pro zajištění bezpečnosti a předvídatelnosti mnohostranného obchodního systému
- Zachování práv a povinností členů WTO plynoucích z dohod
- Vyjasnění existujících pravidel
- Zajištění efektivního fungování WTO

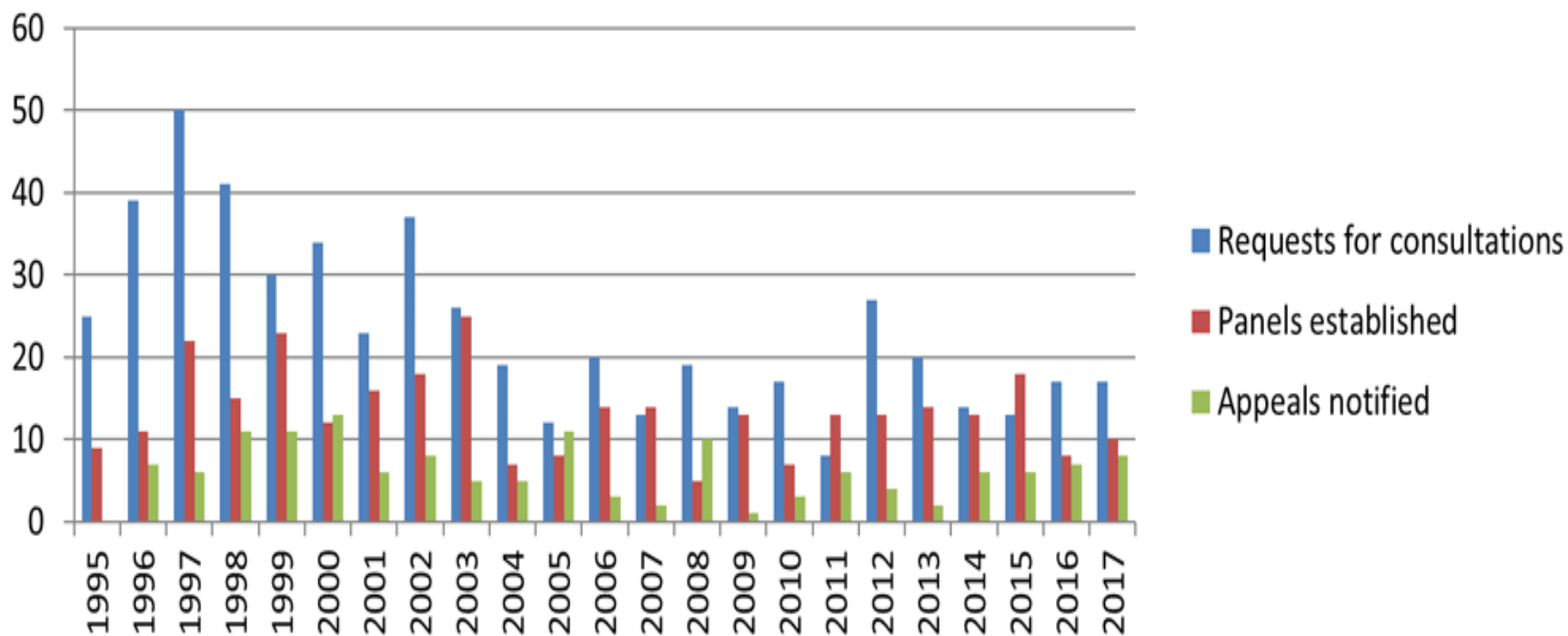
Řešení sporů – základní rysy

- Více než 535 sporů od roku 1995
- Snaha o smírně řešení
 - Řešení přijaté spornými stranami má přednost
 - Snaha o odstranění opatření, která nejsou v souladu s dohodami
 - Sankce – poslední možnost
- Automatismus v navazování jednotlivých etap

Řešení sporů - orgány

- **Orgán pro řešení sporů (Dispute Settlement Body)**
 - Ustanovuje panely a přijímá jejich zprávy
 - Přijímá zprávy Stálého odvolacího orgánu
 - Sleduje provádění rozhodnutí a doporučení
 - Rozhoduje o „sankcích“
 - Generální rada (schází se dle potřeby, konsenzus)
- **Panely**
 - Objektivní posouzení případu
- **Odvolací orgán (Appellate Body)**
 - Odvolání proti rozhodnutí panelu – potvrdit, modifikovat, zvrátit

Statistiky 2017

Řešení sporů - způsoby

- Základní způsob – stupně
- Smírčí řízení (konciliace, mediace)
- Rozhodčí řízení (čl. 25)
 - Alternativa
 - Dohoda sporných stran + dohoda na postupu
 - Nálezy musí být notifikovány DSB

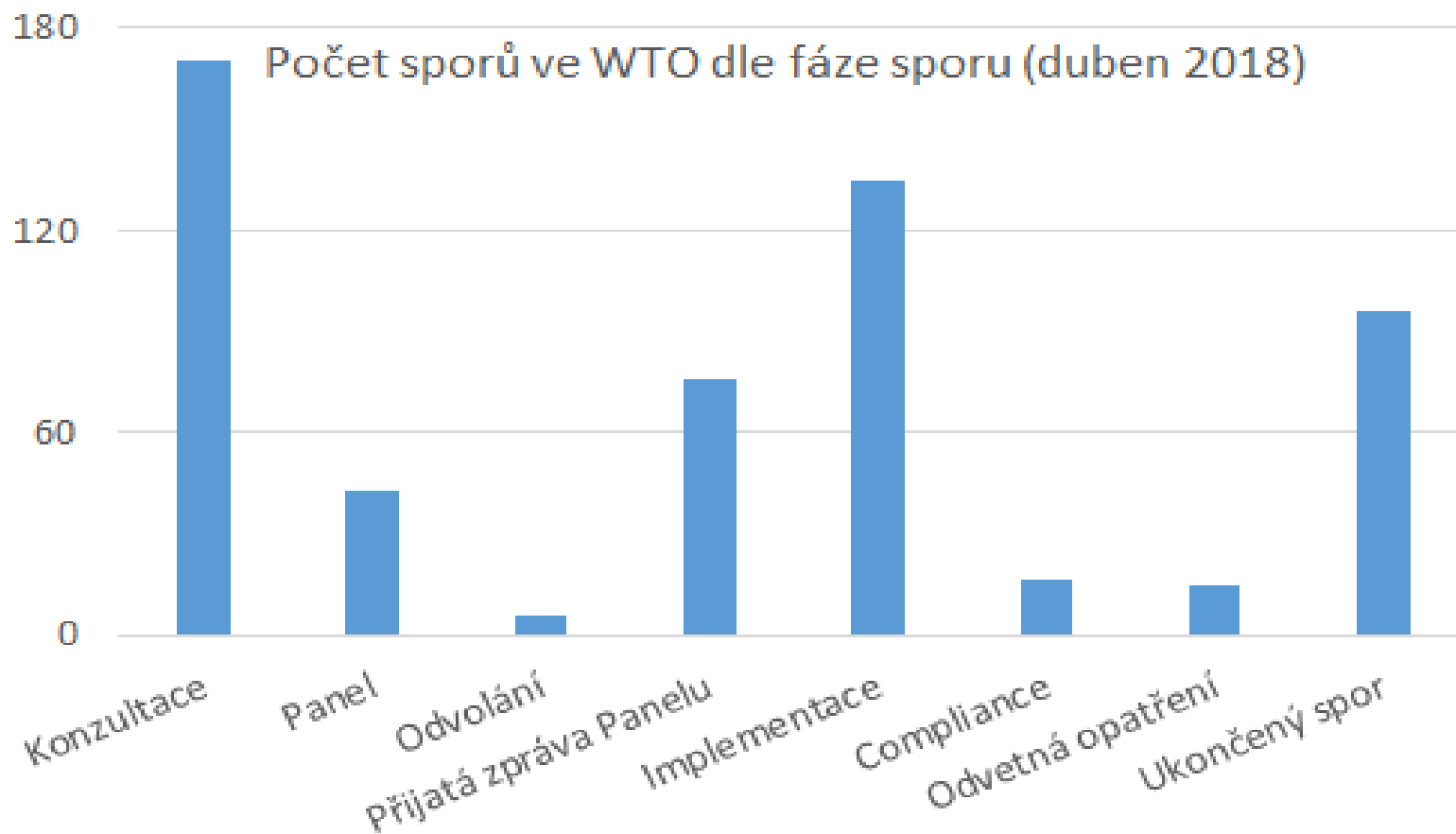
Řešení sporů – základní verze

- Povinné konzultace
- Rozhodnutí panelu
- Odvolání
- Provedení rozhodnutí či doporučení
- Sankce

Statistiky

- Do 31. prosince 2017
 - 308 žádostí o ustavení panelu
 - 235 vydaných zpráv panelu
 - 156 odvolání

Statistiky 2018

Jak dlouho spory trvají

- Až 15 měsíců včetně odvolání
 - 60 dnů Konzultace a vyjednávání
 - 45 dnů Ustavení panelu a jmenování panelistů
 - 6 měsíců Předložení závěrečné zprávy panelu zúčastněným stranám
 - 3 týdny Předložení závěrečné zprávy panelu všem členům WTO
 - 90 dnů Zpráva o výsledcích odvolání
 - 30 dnů DSB přijme zprávu o výsledcích odvolání

„Neformální“ konzultace

- Strany vznikajícího sporu se snaží nalézt řešení prostřednictvím vzájemných konzultací na expertní i politické úrovni
- Až několik měsíců

Povinné konzultace – čl. 4

- Žádost
 - Stát, DSB
 - Písemná, odůvodněná (identifikace opatření, právní základ)
- Stát – odpověď na žádost do 10 dnů od doručení, vstup do konzultací do 30 dnů
- Důvěrné
- Možnost požádat generálního tajemníka WTO, aby působil jako prostředník
- Lhůta pro konzultace 60 dnů
- Kratší lhůty – urgentní případy (př. rychle se kazící zboží)

Třetí stát – účast na konzultacích – čl. 4

- Podstatný obchodní zájem
- Oznámení „konzultujícím“ státům a DSB (lhůta 10 dnů po rozeslání žádosti o konzultace členskými státy)
- Souhlas státu vůči kterému směřuje žádost o konzultace
- Obchodní zájem je opodstatněný

Žádost o ustavení panelu – čl. 4

- Stát může požádat o ustavení panelu:
 - Druhý stát neodpoví nebo nevstoupí do konzultací ve stanovené lhůtě
 - Konzultace v dané lhůtě nevedou k vyřešení sporu
 - Strany před uplynutím lhůty dospějí k názoru, že spor se konzultací nevyřeší

Konciliace a mediace – čl. 5

- Souhlas stran
- Důvěrné
- Na žádost kterékoli strany
- Začátek i konec – kdykoli (i během rozhodování panelu – souhlas stran)

Ustavení panelu – čl. 6, 7

- Na žádost (písemná, informace o konzultacích, opatření, které je předmětem sporu, shrnutí právního základu)
- Členové musí být jmenováni během 45 dnů
- DSB
- Terms of reference
 - *To examine, in the light of the relevant provisions in (name of the covered agreement(s) cited by the parties to the dispute), the matter referred to the DSB by (name of party) in document ... and to make such findings as will assist the DSB in making the recommendations or in giving the rulings provided for in that/those agreement(s).*

Složení panelu – čl. 8

- Kvalifikovaní odborníci – fyzické osoby
- Nezávislost na sporných státech
- Nesmí být občané sporných států (i třetích států, pokud se účastní)
- Sekretariát – orientační seznam (státy mohou navrhnout osoby na seznam, souhlas DSB)
- 3 členové (dohoda stran – 5 členů)
- Nominace panelistů (Sekretariát) -> strany – měly by zásadně akceptovat (x pádné důvody)
- Není dohoda na členech panelu (20 dní od ustavení panelu) -
> Generální ředitel (na žádost kterékoli strany)

Více stížností – čl. 9

- Více států požaduje ustavení panelu ve stejné věci
- Může být jeden panel
 - Na žádost strany – oddělené zprávy
- Více panelů
 - Stejní členové
 - Harmonizovaný časový program

Třetí strany – čl. 10

- Panel musí vzít v potaz zájmy stran, ale i ostatních členských států
- Důležitý zájem na věci
- Oznámení zájmu DSB
- Příležitost být slyšen panelem
- Právo činit písemné vyjádření
- Právo obdržet písemná vyjádření stran sporu

Role panelu – čl. 11

- Objektivní posouzení věci
- Objektivní posouzení skutkového stavu
- Aplikace příslušných ustanovení
- Posouzení souladu opatření s příslušnými ustanoveními
- Dát stranám příležitost nalézt vzájemně uspokojivé řešení

Proces před panelem – čl. 13

- Appendix 3
- Dostatečně flexibilní => kvalitní zpráva, bez zbytečného prodlení
- Stanovení časového harmonogramu
- Písemná vyjádření stran
- Ústní jednání
- Trvání – 6 měsíců (složení panelu – vydání zprávy) x 3 měsíce (urgentní případy) x max 9 měsíců (povinnost informovat DSB o důvodech)

Zpráva panelu – čl. 12, 14

- Písemná -> DSB
- Skutková zjištění
- Použitelná ustanovení a jejich aplikace
- Odůvodnění
- Smírné řešení -> zpráva:
 - Stručný popis případu
 - Řešení, které bylo stranami nalezeno
- Porady panelu jsou důvěrné
- Individuální názory členů panelu – anonymní

Přijetí zprávy panelu – čl. 16

- DSB
- Zpráva panelu -> doručení všem členským státům -> právo se vyjádřit – námitky (písemné)
- Do 60 dnů od rozeslání zprávy členským státům x strana oficiálně oznámí DSB, že se chce odvolat nebo DSB rozhodne zprávu nepřijmout
- Lhůta 9 měsíců (ustanovení panelu – přijetí zprávy)

Odvolání – čl. 17

- Pouze strany
- Stálý Odvolací orgán
- Pouze právní otázky a otázky interpretace
- Lhůta 60 dnů od oznámení rozhodnutí se odvolat (max. 90 dnů – informování DSB, důvody)
- Potvrzení x zrušení x změna právních závěrů panelu
- Schválení ze strany DSB
- Lhůta 12 měsíců (ustavení panelu – přijetí zprávy)

Stálý odvolací orgán – čl. 17

- Jmenován DSB
- 7 členů (vždy tři posuzují jedno odvolání)
- Jmenování na 4 roky, jedno opakování
- Uznávané authority se zkušenostmi – právo, mezinárodní obchod, předmět dohod
- Nesmí být střet zájmů

Doporučení ve zprávě – čl. 19

- Panel nebo odvolací orgán
- Opatření je v rozporu s dohodou
- Doporučení členskému státu – uvést opatření do souladu s dotčenou dohodou
- Lze doporučit i způsob uvedení do souladu

Implementace doporučení – čl. 21

- Rychlá implementace doporučení je klíčová
- DSB – do 30 dnů od přijetí zprávy
 - Stát informuje DSB o svých úmyslech ohledně implementace
- Stát má na implementaci přiměřenou dobu (x nelze doporučení splnit okamžitě)
 - Navržena státem, schválená DSB
 - Dohodnutá stranami sporu
 - Doba určená závaznou arbitráží (max. 15 měsíců od přijetí zprávy, okolnosti případu)

Implementace opatření – čl. 21

- Neshoda ohledně existence či souladu opatření přijatého za účelem implementace doporučení -> postup dle Ujednání
- DSB – dohled na implementací doporučení – součást agendy, dokud není vyřešeno

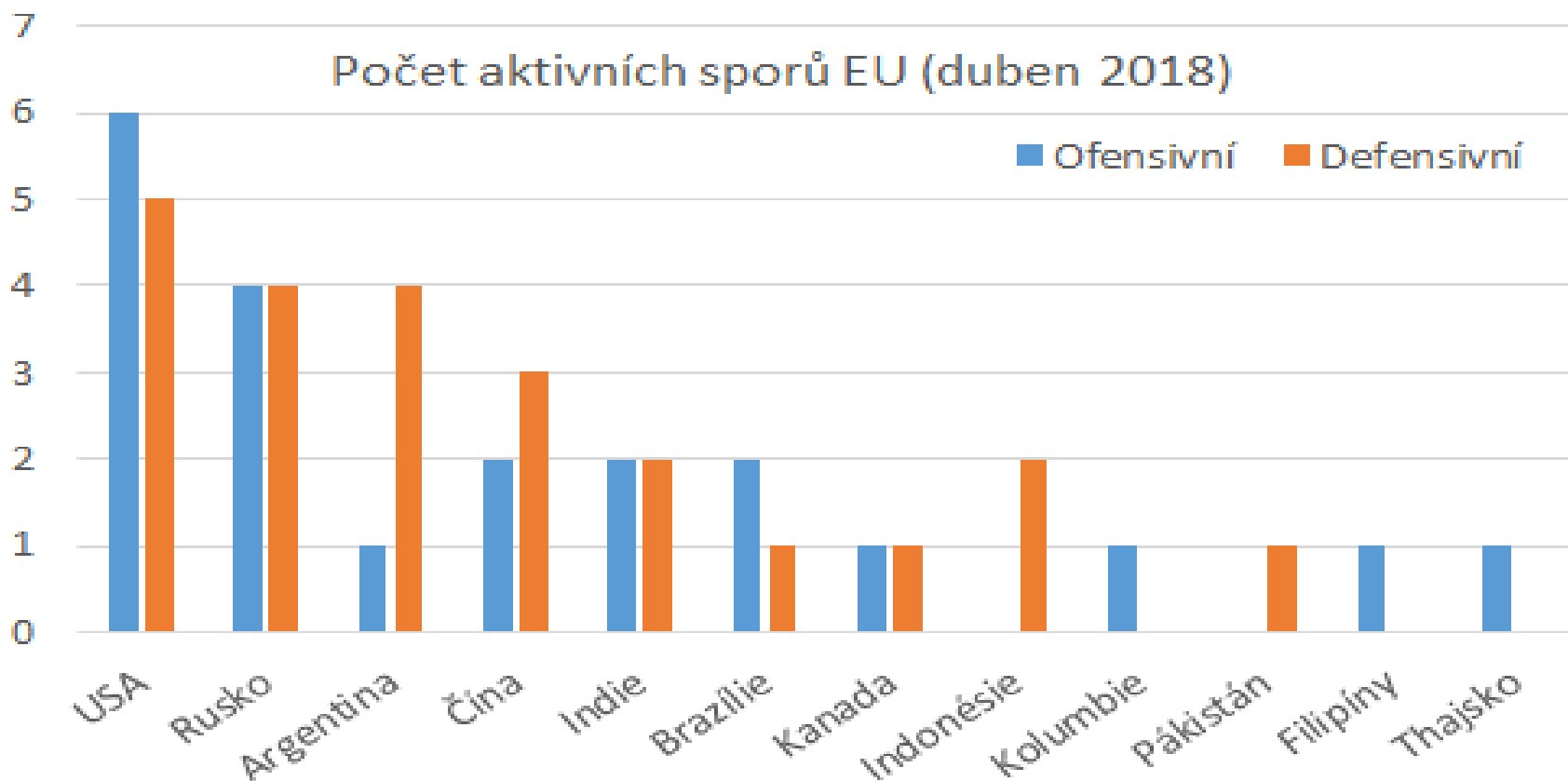
Sankce – čl. 22

- Doporučení není implementováno
- Kompenzace nebo dočasné pozastavení povinností
- Kompenzace – musí být výsledkem dohody sporných států
- Žádost státu -> DSB -> souhlas s pozastavením plnění povinností dle dotčené dohody vůči „povinnému“ státu
 - Podrobná pravidla v Ujednání
- DSB neudělí souhlas – nelze dle dotčené dohody
- DSB udělí souhlas x povinný stát nesouhlasí s úrovní pozastavení nebo tvrdí, že nebyla dodržena pravidla v Ujednání => arbitráž

Arbitráž – sankce

- Původní panel nebo rozhodce jmenovaný Generálním ředitelem
- Nepřezkoumává se povaha pozastavených závazků, ale pouze to, zda úroveň pozastavení je adekvátní
- Námitky ohledně nedodržení pravidel v Ujednání – rozhodci přezkoumají jejich dodržení
- Rozhodnutí je konečné pro strany
- DSB musí být neprodleně informován -> souhlas s pozastavením
- Do 31. prosince 2017 – 51 arbitráží týkajících se lhůty pro implementaci

Počet aktivních spor EU (2018)

PŘÍKLAD SPORU

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- Online gambling
- Postavení rozvojových zemí v systému řešení sporů ve WTO – dodatečné nebo privilegované postupy?

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- Ekonomické souvislosti – karibský stát ve střední Americe, největší zdroj příjmu jsou služby, zemědělství omezeno nedostatkem vody a pracovní síly (větší příjmy jsou v oblasti turismu a stavebnictví)
- 2003 - 2007 – stabilní ekonomický růst, Cricket World Cup
- 2009 – silné dopady ekonomické krize, omezení cestovního ruchu
- -> podpora růstu v oblasti dopravy, komunikace, internetového hazardu a finančních služeb
- 2017 – následky hurikánu...

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 1994 – Antigua přijala *Free Trade and Processing Act* – povoloval udělení licencí společností v oblasti online kasin
- 2000 – vrchol, podíl na světovém online sázení 60 %, zaměstnáno cca 1.900 osob (z celkových celosvětových příjmů z online sázení pochází cca 60 % od zákazníků z USA)
- Následuje pokles, spor před WTO
- 2003 - podíl na světovém online sázení 21 %, cca 431 zaměstnanců

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- Situace v USA
 - 1998 USA omezily internetové sázky poskytované ze zahraničí, *Wire Act* – 21 obviněných občanů, většina uznala vinu a uprchla mimo USA, jeden z nich (Jay Cohen), který působil na Světové sportovní burze v Antigui se bránil, v roce 2000 odsouzen k trestu odnětí svobody a pokutě – první odsouzený v USA za působení na zahraničních sázkařských internetových stránkách
 - To zaujalo právníky z Antiguy – zahájení řízení před WTO – rozpor práva USA s GATS

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 13.3 2003 - žádost o konzultace
 - Antigua zahájila řízení u WTO proti zákazu poskytování přeshraničních služeb v oblasti hazardu v USA
 - Rozpor s články II, VIII, XVI a XVII GATS a speciálních dohod ke GATS uzavřených s USA
 - USA – federální právo zcela zakázalo veškeré sázkové a hazardní služby, tedy i ty, které by mohly být nabízeny z Antiguy do USA
 - USA se odmítlo účastnit jednání
- 21.7. 2003 – stanovení Panelu (3 soudci), Kanada, EU, Mexiko, Tchaj-wan a Japonsko si vyhradily práva třetích stran

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 10.11. 2004 – zpráva Panelu
 - Antigua vítězí – online kasina a spol. mohou vstoupit na americký sázkařský trh
 - Závazek USA v příloze GATS – specifické závazky pro hazardní a sázkové služby – sekce „Ostatní rekreační služby (vyjma sportovních)“
 - Tři federální zákony USA (Wire Act, Travel Act, Illegal Gambling Business Act) + právo čtyř států zakazovalo dodání služeb přes hranice

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 7.4. 2005 – zpráva Odvolacího orgánu
 - většina ustanovení Panelu podpořena, USA požádány o uvedené legislativy do souladu s GATS
 - USA narušily volný obchod v oblasti online sázkařských a hráčských služeb v seznamu závazků GATS
 - Výklad pojmu „ostatní rekreační služby (kromě sportovních) – sice není nikde výslovně interpretováno, ale na základě Vídeňské úmluvy o smluvním právu – čl. 31/1 (výklad běžného významu slova) + centrální klasifikace produktů CPC
 - Hazard a sázkařské služby nejsou zařazeny mezi sportovní služby, ale sázení spadá pod sekci, u které USA učinily závazek, že nebudou omezovat dodávku těchto služeb přes hranice
 - Porušení článku XVI:2 – pokud nejsou omezení výslovně uvedena v seznamu závazků, nejsou povolena

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- ...
 - USA se nemohou dovolávat ochrany morálky, aby obhájily své porušení GATS (čl. XIV GATS – země může porušit podmínky dohody, pokud je to nezbytné k ochraně veřejných mravů nebo pro udržení veřejného pořádku)
 1. Zákony nutné k ochraně morálky
 2. Test rovnováhy (neoprávněně nediskriminovat)
 - Ad 1. tři federální zákony byly nezbytné k ochraně morálky nebo udržení veřejného pořádku
 - Ad 2. USA neprokázalo, některé americké společnosti mohly poskytovat telefonní a internetové sázkové služby na koňské dostihy
- Kdo vyhrál?

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 2005
 - Strany se nedohodly na době k implementaci – posudek ke stanovení doby
 - USA je rozhodcem stanoveno období 11 měsíců a 2 týdny k uvedení jejich legislativy do souladu s rozhodnutím
- 3.4. 2006 – přiměřené období vypršelo
- 16.8. 2006 – Stanovení Panelu dle článku 21.5. DSU
- 30.3. 2007 – zpráva Panelu podle čl. 21.5 – USA neuspělo ve vykonání doporučení od DSB
 - Antigua může na USA uvalovat obchodní sankce, USA se nesmí tvářit, že „vyhrály“

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 2007 – USA se snaží vyhnout svému závazku GATS v oblasti sázení, aby nemusely povolit přeshraniční poskytování hazardu
 - Podle WTO musí stát před opuštěním svého závazku najít prostředky ke kompenzaci člena, který tímto bude ovlivněn
 - Pokud se nedohodnou – arbitráž
 - Požadavky vznesly kromě Antiguy také EU, Kostarika, Kanada, Makao a Austrálie

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 21.6. 2007 – Antigua požaduje oprávnění k protiopatření - pozastavení koncesí
 - Požadavek přes koncese pozastavit 3,4 mld USD ročně v oblasti PDV vzhledem k americkému zboží chráněnému autorským právem nebo opatřených ochrannou známkou na základě TRIPS
- Červenec 2007 – námitky USA proti úrovni pozastavení koncesí, rozpor s 22.3 DSU
- 21.12. 2007 – rozhodnutí rozhodce – oprávnění uděleno
 - Roční úroveň postihu jako odškodné ve výši 21 mld USD ročně
 - Antigua může žádat oprávnění od Orgánu pro řešení sporů k pozastavení závazků podle TRIPS na úrovni nepřevyšující 21 mld. USD ročně

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- Závěr
 - Argumentace USA – nikdy nezamýšlely pokrytí online gamblingu svým závazkem v GATS, jde o důsledek nepřesnosti
 - Podle Panelu ale náleží na tom, co stát měl či neměl v úmyslu v době jednání, cílem interpretace je zjistit společný úmysl stran
 - Společné úmysly nelze zjišťovat na základě subjektivních a jednostranně určených očekávání jedné ze stran smlouvy – *žádné opatření ve smlouvě WTO neumožňuje zkoumat a určovat úmysly člena jinak, než je určeno jazykem smluv*
 - Obchodní závazky mohou mít nečekané důsledky... v roce 1994 služba – poskytování hazardu – neexistovala
 - Liberalizace obchodu tlačí na státy, aby jednostranně neměnily nebo neopouštěly své závazky

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- Nejednoznačný výsledek
- I malé země se mohou bránit
 - Od 1995 rozvojové země stěžovateli v cca 1/3 sporů
- I pro velké a silné země platí právo WTO
- USA se vyhnuly nepříznivým ustanovením pod podmínkou poskytnutí kompenzace
- USA se podařilo obhájit veřejnou morálku a zájem na omezení podvodů, praní špinavých peněz sázení mladistvých

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 29. 9. 2017
<http://wp.caribbeannewsnow.com/2017/09/29/antigua-barbuda-not-letting-us-off-hook-wto-case/>
 - *it would not let the United States off the hook over its internationally binding obligation to allow internet gaming into the country until fair compensation is paid for the 14 years of damage done to the Antigua and Barbuda economy (over 200 mil USD)*

WTO – případ Antigua a Barbuda vs. USA (DS285)

- 2018
 - <https://www.telesurtv.net/english/news/Antigua-Losing-All-Hope-as-US-Fails-to-Honour-WTO-Payout-Ruling-in-Online-Gambling-Dispute-20180626-0014.html>
 - „The government and citizens of Antigua and Barbuda are losing hope that “a sense of justice and fairness would prevail” in its 15 year-long dispute with the United States and it may ask the head of the World Trade Organization (WTO) to mediate.“
 - „Trade experts say the case highlights a weakness in the WTO system because small nations have little leverage to enforce rulings against the world's big powers.“

**PRÁVNICKÁ
FAKULTA**
Masarykova univerzita

Děkuji za pozornost.

